

Locatie Rekken

Hulpverlening en Rekken zijn nauw met elkaar verbonden in een lange geschiedenis die teruggaat tot de start van de van Ouwenaller Vereniging in 1912. Er werd indertijd 100 hectare woeste grond gekocht, die moest worden ontgonnen en waarop in de loop der jaren de verschillende gebouwen verrezen. Met de komst van de van Ouwenaller stichting maakt het gebied een grote ontwikkeling door. In de loop der tijd is de instelling getransformeerd van een instelling voor de zorg van “mannen en vrouwen met ernstige maatschappelijke aanpassingsproblemen” tot een instelling voor de behandeling jongeren. Hulpverlening die in de afgelopen jaren door LSG-Rentray werd aangeboden aan jongeren vanuit een justitieel kader. De locatie heeft zich in de afgelopen jaren sterk gespecialiseerd in de begeleiding en behandeling van deze doelgroep.

In de achterliggende jaren is een Masterplan opgesteld voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de locatie Rekken van LSG-Rentray. Een aantal gebouwen was dermate verouderd dat ze niet meer aan de bouwkundige en behandelings-eisen voldeden, terwijl de verandering in doelgroepen inmiddels ook andere eisen stelde aan de samenhang en inrichting van de terreinen.

Daarom is enkele jaren geleden besloten tot concentratie van de instelling op een aaneengesloten terrein ten oosten van de Panovenweg. Zo kan ook een optimale veiligheidssituatie voor cliënten en omgeving worden gewaarborgd. Daarnaast kan het aantal verkeersbewegingen op de openbare weg sterk worden beperkt. Voorzien is dat het nieuwe terrein zelf een opzet krijgt van kamers in het groen. Dat past goed in het omringende landschap, en biedt afscherming naar buiten, en gelijktijdig voldoende mogelijkheden voor wonen, werken en scholing in een aangename omgeving. Voor veel cliënten speelt zich hier immers hun hele leven af.

Gelijktijdig met de ontwikkeling van de locatie ten oosten van de Panovenweg zouden de panden van LSG-Rentray ten westen ervan gefaseerd worden afgestoten of gesloopt (met uitzondering van een enkel gebouw). Hiervoor is tussen LSG-Rentray en de gemeente Berkelland een vereveningsovereenkomst afgesloten en is een nieuw voorontwerp bestemmingsplan opgesteld. Inmiddels zijn de eerste gebouwen ten oosten van de Panovenweg gerealiseerd, waaronder de school (gefinancierd door de gemeente Berkelland).

De aanwezigheid van LSG-Rentray heeft ertoe geleid dat in de regio veel mensen wonen met gespecialiseerde kennis voor de begeleiding en behandeling van jongeren en jongvolwassenen met verstandelijke beperkingen en gedragsproblemen.

Dynamiek in zorg leidt tot gewijzigd overheidsbeleid

De zorg voor jongeren en jongvolwassenen met gedragsproblemen en verstandelijke beperkingen is een werkveld dat nog steeds sterk in ontwikkeling is. Dat betreft zowel de ontwikkeling in behandelmethodieken als de toeleiding naar de behandelinstellingen. De locatie Rekken was tot 2010 een JJI voor jongeren met een licht verstandelijke beperking.

Als gevolg van overcapaciteit maakte de minister van Justitie op 12 maart jl. bekend dat een drietal JJI's “tijdelijk” buiten gebruik worden gesteld, waaronder Rekken.

De motivatie voor dit besluit ligt in het feit dat er een scheiding is aangebracht in civiel rechterlijke en strafrechtelijke plaatsingen. Er worden minder jongeren in een justitiële inrichting geplaatst.

Na de bekendmaking heeft LSG-Rentray in hoog tempo samen met het Ministerie van Justitie de mogelijkheden verkend om ontwikkelde expertise en werkgelegenheid in Rekken te behouden en alternatieve bestemmingen te ontwikkelen.

Transitie JJI naar LVG behandelcentrum

De beëindiging van de JJI leidt ertoe dat de instelling gebruikt gaat worden voor andere, verwante terreinen van zorg voor jongeren en jongvolwassenen.

Het is immers de nadrukkelijke wens van zowel LSG-Rentray, het ministerie van Justitie als de gemeente Berkelland om kapitaalvernietiging van voorzieningen en deskundigheid te voorkomen. Een kapitaalvernietiging die bovendien zou leiden tot een grote werkloosheid in de regio.

De ruimtelijke uitgangspunten zoals opgesteld voor de concentratie van LSG-Rentray ten oosten van de Panovenweg blijven bij de transitie in hoofdlijnen overeind. De concentratie zelf gaat door, ook worden de panden ten westen van de Panovenweg nog steeds gefaseerd afgestoten of gesloopt. Wel leidt de nieuwe situatie op onderdelen tot aanpassingen in het ontwerp bestemmingsplan. De grootste aanpassing is dat de twee meest oostelijke kamers niet worden bebouwd.

De locatie Rekken (ten oosten van de Panovenweg) wordt vanaf 2011 voor twee doelgroepen gebruikt. Daartoe moeten bestaande gebouwen deels worden aangepast. De locatie gaat worden gebruikt voor jongeren met gedragsproblemen en verstandelijke beperkingen, inclusief jongeren die door een rechterlijk besluit gedwongen zijn tot behandeling. Dit betreft resp. 48 en 12 plaatsen, verzorgd door LSG-Rentray. Dit aantal kan groeien tot 68 plaatsen. Deze jongeren verblijven hier op basis van vrijwilligheid: vrijheidsbeperkende maatregelen als bij een justitiële inrichting mogen niet worden opgelegd. Als gevolg hiervan worden de hoge justitiehekken met de daarbij behorende verlichting vervangen door een meer "normale" terreinomheining. De gebouwen van LSG-Rentray krijgen daarmee meer het karakter van een gewone zorginstelling.

Daarnaast gaat Trajectum stapsgewijs 50 plaatsen realiseren voor licht verstandelijk gehandicapte (jong-)volwassenen met onbegrepen of risicovol gedrag. Dit betreft gesloten behandeling. De cliënten worden gehuisvest in het voormalige Kruisgebouw dat hiervoor wordt verbouwd en uitgebreid. Op termijn is doorgroei van het Trajectum-deel naar 60 plaatsen voorzien. Rondom het gehele terrein van Trajectum blijft / komt een omheining van maximaal 5 meter hoog.

Na de doorgroei van beide instellingen (LSG Rentray en Trajectum) is hiermee het maximum van 128 plaatsen bereikt.

De school start door als onderwijsgever aan de cliënten van het nieuwe LSG-Rentray Rekken, aan jongeren met een lichte verstandelijke beperking in de regio, en als leerwerkbedrijf met een totale capaciteit van 128 plaatsen.

Langere termijn ontwikkeling

Het nieuwe gebruik van het terrein leidt niet alleen tot aanpassing van de gebouwen, maar ook tot bezinning op de totale ruimtebehoefte in 10 jaar (de periode van dit bestemmingsplan) en op de voorziene terreininrichting.

Daarbij moet rekening worden gehouden met de voor deze werkvelden altijd bestaande dynamiek in de ontwikkeling van de doelgroepen (omvang), de ontwikkeling van behandelingsmethodieken, terreininrichting en -gebruik en de toeleiding naar behandelende instellingen. Die dynamiek heeft vaak ruimtelijke gevolgen. Het leidt ertoe

dat de lange termijn ruimtebehoefte en terreininrichting op dit moment slechts op hoofdlijnen valt te bepalen. Wel is de ruimtebehoefte voor de komende 5 à 7 jaar vrij nauwkeurig bekend. Uitgangspunt is daarbij dat het terrein ten oosten van de Panovenweg voldoende ruimte en mogelijkheden bevat om de dynamiek in de komende tien jaar te kunnen accommoderen.

Ten opzichte van het voorontwerp bestemmingsplan betekent dit dat het gehele daarin opgenomen terrein de al aangegeven bestemming maatschappelijk houdt, maar dat de twee oostelijke 'kamers' in het bos in de komende tien jaar in ieder geval niet zullen worden bebouwd. Wel zijn deze terreinen nodig voor recreatie, waterretentie, veiligheidsmaatregelen en behandeling (o.a. leerwerktraject) ten behoeve van de instellingen.

Nu al wordt voorzien dat LSG-Rentray door nieuwbouw van ongeveer 1500 m² gaat uitbreiden. Trajectum zal het bestaande Kruisgebouw op korte termijn met ± 1300 m² uitbreiden, en over enkele jaren een activiteitenruimte van ongeveer 600 m² realiseren achter het Kruisgebouw. Dit vindt plaats op de terreinen aansluitend aan de huidige gebouwen.

Op langere termijn zijn verdere toevoegingen mogelijk, tot een maximum van 128 plaatsen.

Relatie met de omgeving

In de toekomst wordt het terrein binnen het plangebied geëxploiteerd door drie zorgorganisaties met een eigen rechtspersoon. Het terrein wordt hiertoe opgedeeld en de organisaties worden ieder eigenaar van een deel van het terrein. LSG-Rentray, de school en Trajectum zijn overeengekomen nauw met elkaar samen te gaan werken en voor gemeente en omwonenden te zorgen voor een optimale onderlinge afstemming. Nadrukkelijk wordt het terrein in afstemming tussen beide organisaties en als één ruimtelijke eenheid ontwikkeld en beheerd.

De doelgroepen van deze organisaties hebben op een aantal gebieden overeenkomstige problemen. De organisaties zullen daarom altijd in gezamenlijkheid communiceren met omgeving en instanties. Tussen de organisaties is overeengekomen dat de maximale terreinbezetting die beide organisaties gaan realiseren strookt met het met de gemeente Berkelland overeengekomen maximum van 128 plaatsen met een school met een capaciteit van 128 plaatsen.

Ten slotte blijft aan de aard van de instellingen inherent dat niet uit te sluiten valt dat er incidenteel enige overlast kan optreden voor de omgeving, hoe sterk ook wordt geprobeerd dit te voorkomen.

Belangrijk in de relatie met de omwonenden zijn de thema's veiligheid en communicatie. De veiligheid is een permanent punt van aandacht, binnen de wettelijke mogelijkheden daartoe. Aspecten hierbij zijn onder meer: concentratie van cliënten (zoals beoogd met het onderhavige plan), terreininrichting en beveiliging (o.a. hekken, lichtplan). Naast de veiligheid van omwonenden, is ook de veiligheid van cliënten daarbij punt van aandacht. Verderop wordt hier nader op ingegaan.

LSG-Rentray en Trajectum hechten sterk aan een goede relatie met de omgeving. Om die reden heeft in het recente verleden veelvuldig overleg plaatsgevonden met de burens en omgeving, ook aan de Duitse zijde van de grens. Dit betrof onder andere de toekomstplannen en de veiligheidsaspecten. Hieruit zijn goede suggesties naar voren gekomen. Waar mogelijk is het resultaat hiervan verwerkt in de plannen en wordt er rekening mee gehouden bij het gebruik van de omgeving. Het overleg met de buurt heeft inmiddels een structurele vorm gekregen. In de bijlagen zijn beknopte verslagen van de

recente bijeenkomsten opgenomen.